

CZEGO I JAK
BĘDZIEMY SIĘ UCZYĆ?

BLANDYNA
ZAJDLER

SCENARIUSZE LEKCJI GEOGRAFII dla III etapu edukacyjnego w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – Anna Kasperska-Gochna
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Relacje między elementami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka w moim regionie – planowanie badań terenowych.

Klasa III, Blok V; R - Dział XVI (1, 2)

Cel: Opracowanie narzędzi badawczych niezbędnych do zebrania danych o własnej miejscowości/regionie. Uczeń:

- opracowuje narzędzia badawcze: kwestionariusze wywiadu, pytania ankietowe do badań terenowych;
- współpracuje z innymi przy opracowaniu i prezentacji zebranych danych;
- wykorzystując dane pozyskane w trakcie badań terenowych, analizuje wpływ przedsiębiorstwa przemysłowego lub usługowego na środowisko przyrodnicze, rynek pracy, jakość życia ludności i rozwój gospodarczy najbliższego otoczenia oraz przedstawia wyniki tych analiz w postaci prezentacji lub posteru;
- analizuje dostępność i ocenia jakość wybranych usług (np. edukacyjnych, zdrowotnych, rekreacyjnych, handlowych) w najbliższej okolicy (ulicy, dzielnicy miasta, wsi) na podstawie badań terenowych z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety.

Metody/Techniki/Formy pracy: Planowanie zajęć terenie z wykorzystaniem metody projektu, opracowywanie narzędzi badawczych: kwestionariuszy wywiadów, ankiet, gromadzenie i analiza danych, indywidualnie i w grupach.

Środki dydaktyczne: plan miasta, mapa topograficzna, turystyczna, notatniki, długopisy, ankiety, kwestionariusze wywiadu; laptopy z dostępem do Internetu.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

Faza wstępna: Nauczyciel podaje temat i cele lekcji; wyjaśnia, że to pierwsza lekcja spośród trzyczęściowego cyklu lekcji o miejscowości zamieszkania/regionie oraz całego bloku zajęć „**Mój region**”, do których należy się przygotować między innymi poprzez prowadzenie obserwacji i wywiadów w terenie, do czego potrzebne będą odpowiednie narzędzia badawcze.

Faza realizacji

- Nauczyciel na pierwszej lekcji wspólnie z uczniami opracowuje: Instrukcję do zajęć terenowych i narzędzia badawcze – tj. Kwestionariusze wywiadu i ankiety oraz szczegółowe zadania do wykonania dla każdej grupy (Karty pracy).
- Nauczyciel ustala z uczniami również sposoby przeprowadzenia i opracowania zebranego materiału (kryteria) oraz terminy prezentacji efektów pracy.

- Nauczyciel wg własnej koncepcji i wiedzy o możliwościach i zainteresowaniach uczniów, dzieli klasę na 5 grup eksperckich: I – Eksperci ds. przemysłu; II – Eksperci ds. handlu i usług; III – Eksperci ds. ludności; IV – Eksperci ds. użytkowania ziemi i infrastruktury; V – Eksperci ds. środowiska.
- Uczniowie w grupach, w określonych zakresach tematycznych prowadzić będą obserwacje i badania terenowe na kolejnej lekcji, która zostanie zrealizowana w terenie.

Faza końcowa – podsumowująca: Na zakończenie lekcji nauczyciel informuje uczniów, że następna lekcja to praca w terenie – w grupach „eksperckich”. Liderzy grup mają za zadanie przygotować identyfikatory członkom grupy z pieczęcią szkoły oraz powielić odpowiednią liczbę kwestionariuszy oraz ankiet do pracy; ustalają, kogo i gdzie będą ankietować, z kim przeprowadzać wywiad, aby nauczyciel miał na ten temat wiedzę. Nauczyciel informuje, że również w grupach trzeba będzie zebrane materiały opracować i przedstawić w formie prezentacji multimedialnej na trzeciej lekcji, po zajęciach terenowych. Ważne – wspólnie zostaje opracowana karta samooceny pracy (kryteria, punktacja), która będzie podstawą wystawienia uczniom ocen za wykonaną pracę na podsumowaniu zajęć terenowych, czyli na lekcji nr 3 o regionie (podsumowanie projektu).

Komentarz metodyczny

Na 1-szej lekcji poświęconej tematowi, należy opracować czytelną **Instrukcję zajęć terenowych**, uwzględniającą zasady zachowania bezpieczeństwa podczas zajęć w terenie. Uczniowie, którzy będą przeprowadzać wywiady z kadrą kierowniczą i pracownikami zakładów przemysłowych, usługowych i innych instytucji, muszą być wcześniej umówieni i powiadomić nauczyciela o takich spotkaniach. Wywiady z mieszkańcami będą przeprowadzane spontanicznie, bez wcześniejszych ustaleń. Filmowanie i fotografowanie wybranych obiektów można powierzyć uczniom z trudnościami komunikacyjnymi; nauczyciel może tym uczniom towarzyszyć podczas zajęć, aby ich wspierać, zwłaszcza uczniów nieśmiałych, zamkniętych, mających trudności z nawiązywaniem kontaktów. Należy pamiętać o zabranii w teren ankiet ewaluacyjnych dla osób wspierających prace uczniów – np. przedstawicieli zakładów pracy, parku narodowego, krajobrazowego i innych badanych instytucji.

Kompetencje kluczowe kształtowane podczas zajęć to głównie: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności (słownictwo angielskie: ankiet, wywiad, badania terenowe, współpraca, karta pracy), matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, cyfrowe, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.